

Załącznik 1

do Uchwały nr 10/2025 Rady Dydaktycznej dla kierunków studiów
Global Environment and Development, Międzywydziałowe Studia Ochrony Środowiska,
Sustainable Development, z dnia 02.06.2025 r.
w sprawie szczegółowych zasad dyplomowania na kierunku Międzywydziałowe Studia
Ochrony Środowiska, stacjonarne, pierwszego stopnia w Uniwersyteckim Centrum Badań
nad Środowiskiem Przyrodniczym i Zrównoważonym Rozwojem

SZCZEGÓŁOWE ZASADY PROCESU DYPLOMOWANIA NA KIERUNKU MIĘDZYWYDZIAŁOWE STUDIA OCHRONY ŚRODOWISKA STACJONARNE, PIERWSZEGO STOPNIA

§ 1

Postanowienia ogólne

Użyte w szczegółowych zasadach procesu dyplomowania na kierunku studiów
Międzywydziałowe Studia Ochrony Środowiska, stacjonarne, pierwszego stopnia
określenia oznaczają:

1. **APD** – Archiwum Prac Dyplomowych Uniwersytetu Warszawskiego;
2. **Dyplomant** – student UW przygotowujący pracę dyplomową;
3. **Jednostka UCBS** – Uniwersyteckie Centrum Badań nad Środowiskiem i Zrównoważonym Rozwojem;
4. **Kierownik pracy dyplomowej** – nauczyciel akademicki UW (min. doktor), odpowiedzialny za prowadzenie pracy;
5. **KJD** – Kierownik Jednostki Dydaktycznej UCBS, powołujący recenzentów i komisje;
6. **MSOŚ** – kierunek studiów Międzywydziałowe Studia Ochrony Środowiska;
7. **Praca** – praca dyplomowa (licencjacka);
8. **Przedstawiciel Wydziału** – pracownik Wydziału prowadzący zajęcia na SD;
9. **Rada Dydaktyczna** – Rada Dydaktyczna UCBS zatwierdzająca m.in. tytuły prac;
10. **Recenzent** – nauczyciel akademicki lub ekspert (min. doktor), powoływany przez KJD do oceny pracy;
11. **Regulamin Studiów** – Regulamin Studiów UW (Monitor UW 2019, poz. 186);
12. **Tytuł** – zatwierdzony przez kolegium UCBS tytuł pracy dyplomowej;
13. **USOSweb** – Uniwersytecki System Obsługi Studiów;
14. **UW** – Uniwersytet Warszawski.

I. Szczegółowe zasady przygotowania i oceny pracy dyplomowej

§ 2

Zasady i procedury wyboru kierującego pracą dyplomową

1. Kryteria formalne
 - 1) Kierownikiem pracy dyplomowej może zostać nauczyciel akademicki UW posiadający co najmniej stopień doktora.
 - 2) W uzasadnionych przypadkach Rada Dydaktyczna może upoważnić osoby spoza UW do współkierowania pracą dyplomową, pod warunkiem jednoczesnego powołania kierownika pracy dyplomowej z UW spełniającego kryteria z §2 ust. 1.
2. Wieloosobowe kierowanie
 - 1) Dla kierunków prowadzonych w UCBS jedna praca może być prowadzona przez 2–3 osoby z różnych jednostek UW .
 - 2) Co najmniej jeden ze współkierowników pracy dyplomowej musi spełniać kryteria określone w §2 ust. 1 oraz być zatrudniony na Wydziale współtworzącym kierunek MSOŚ.
3. Limit liczby prac
 - 1) W danym roku akademickim nauczyciel akademicki UW może kierować maksymalnie pięcioma pracami dyplomowymi.
 - 2) Rada Dydaktyczna może na wniosek kierownika pracy dyplomowej zwiększyć ten limit w uzasadnionych przypadkach.
4. Procedura wyboru kierownika pracy dyplomowej
 - 1) Student wybiera kierownika pracy dyplomowej spośród nauczycieli akademickich UW spełniających kryteria z §2 ust. 1.
 - 2) Wniosek o upoważnienie współkierownika pracy dyplomowej spoza UW student składa do Kierownika Jednostki Dydaktycznej.
5. Zmiana kierownika pracy dyplomowej jest możliwa wyłącznie za zgodą Kierownika Jednostki Dydaktycznej.

§ 3

Zasady i procedury wyboru tematu pracy dyplomowej

1. Nauczyciele akademicki zgłaszają propozycje tytułów prac licencjackich za pośrednictwem przedstawiciela swojego Wydziału. Każda propozycja tytułu powinna zawierać krótki opis celu i metodyki pracy. Przedstawiciel Wydziału przekazuje zestawienie wszystkich tytułów prac w formie elektronicznej do Sekretariatu ds. Studenckich UCBS, przy czym:
 - 1) istnieje możliwość zgłoszenia tematu realizowanego w języku angielskim - wówczas należy podać tytuł w oryginale oraz jego tłumaczenie na język polski;
 - 2) tematy mogą być realizowane i finansowane w ramach różnego typu projektów – pod warunkiem, że regulamin danego projektu na to pozwala.

2. Sekretariat ds. studenckich UCBS przekazuje KJD do 15 maja zestawienie tytułów prac licencjackich wraz z nazwiskami Kierujących i Współkierujących pracami oraz Dyplomantów.
3. Tytuły prac licencjackich zatwierdza Kolegium UCBS.
4. Zmiana tytułu pracy dyplomowej wymaga zgody KJD.

§ 4

Wymagania formalne wobec pracy dyplomowej

1. Praca licencjacka jest pisana w języku polskim lub angielskim i stanowi oryginalne opracowanie Dyplomanta, oparte na jego własnych badaniach (terenowych, laboratoryjnych lub analitycznych), literaturze przedmiotu oraz z poszanowaniem praw własności intelektualnej.
2. W pracy licencjackiej należy przedstawić:
 - 1) opis postępowania mającego na celu rozwiązanie zdefiniowanego problemu badawczego,
 - 2) interpretację i dyskusję otrzymanych wyników,
 - 3) opcjonalnie: program komputerowy, model teoretyczny lub analizę bazy danych świadczące o opanowaniu wybranej metody badawczej lub wykonać inne prace świadczące o opanowaniu wybranej dziedziny.
3. Praca licencjacka powinna spełniać wymogi formalne wynikające z Regulaminu Studiów UW oraz wytycznych UCBS, w szczególności zawierać:
 - 1) stronę tytułową z tytułem zatwierdzonym przez kolegium UCBS,
 - 2) tytuł pracy w języku polskim i angielskim, spis treści i podział na rozdziały,
 - 3) streszczenie w języku polskim i angielskim,
 - 4) spis literatury,
 - 5) załączniki graficzne dobrej jakości.
4. Praca licencjacka powinna zawierać:
 - 1) uzasadnienie wyboru problematyki i usytuowanie tematu pracy w szerszej perspektywie dziedziny, której dotyczy praca,
 - 2) opis metod badawczych i uzyskanych wyników,
 - 3) podsumowanie wyników i płynące z nich wnioski.
5. Gotowa praca licencjacka powinna być złożona przez studenta w formie elektronicznej – w APD w postaci pliku PDF.
6. Wraz z pracą licencjacką student dostarcza propozycje osiągnięć do uwzględnienia w suplemencie do dyplomu, w języku polskim lub w języku polskim i angielskim.
7. Dyplomant zobowiązany jest do sprawdzenia poprawności ocen i podpięcie w systemie USOSweb oraz umieszczenia pracy licencjackiej w APD nie później niż 14 dni kalendarzowych przed planowanym terminem egzaminu dyplomowego. W przypadku jeśli Kierujący, Współkierujący pracą i Recenzent zgłoszą chęć otrzymania pracy w formie papierowej, Dyplomant przekazuje wydrukowane egzemplarze Kierującemu pracą.
8. Nie później niż 14 dni kalendarzowych przed planowanym terminem egzaminu dyplomowego Kierujący pracą występuje z wnioskiem do KJD o powołanie

komisji egzaminacyjnej. KJD powołuje komisję i wyznacza termin egzaminu dyplomowego.

§ 5

Zadania kierującego pracą dyplomową

Kierujący pracą licencjacką:

- 1) formułuje koncepcję pracy,
- 2) sprawuje opiekę merytoryczną nad studentem przygotowującym pracę,
- 3) wspiera studenta w prowadzeniu badań naukowych,
- 4) czuwa nad dostępem studenta do odpowiednich narzędzi badawczych i literatury.

§ 6

Kryteria oceny pracy dyplomowej

1. Ocenę pracy dyplomowej sporządza Kierujący pracą wraz z co najmniej jednym Recenzentem poprzez system APD.
2. Recenzenta powołuje KJD na wniosek kierownika pracy dyplomowej.
3. Jeśli Kierujący pracą licencjacką nie prowadzi badań naukowych w żadnej z poniższych dyscyplin:
 - nauki o Ziemi i środowisku,
 - ekonomia i finanse,
 - nauki prawne,
 - nauki biologiczne,
 - nauki chemiczne,
 - nauki fizyczne,

recenzent musi jednocześnie:

- 1) posiadać co najmniej stopień doktora;
- 2) być zatrudniony na stanowisku naukowo-badawczym lub badawczo-dydaktycznym;
- 3) prowadzić badania naukowe w co najmniej jednej z wyżej wymienionych dyscyplin.
4. W przypadku, gdy Kierujący pracą licencjacką nie ma stopnia naukowego doktora habilitowanego oraz nie jest zatrudniony na stanowisku profesora uczelni lub profesora wizytującego, Recenzent musi mieć co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego.
5. Kierujący pracą dyplomową zobowiązany jest do sprawdzenia pracy z wykorzystaniem programu antyplagiatowego, poprzez system APD, zaś zatwierdzenia wyniku dokonują Kierujący i Współkierujący.
6. Przy ocenie pracy licencjackiej uwzględnia się następujące kryteria:
 - 1) zgodność treści pracy z tematem pracy,
 - 2) poprawność układu pracy,

- 3) stopień realizacji celu pracy,
 - 4) poprawność uzyskanych wyników,
 - 5) nowatorstwo uzyskanych wyników,
 - 6) dobór i wykorzystanie źródeł literaturowych,
 - 7) poprawność języka pracy.
7. W przypadku prac dyplomowych przygotowanych w języku angielskim recenzje mogą być sporządzone w języku polskim lub angielskim na pisemny wniosek Kierującego pracą, Współkierującego lub Recenzenta.
 8. Recenzent może wezwać Dyplomanta do poprawy pracy licencjackiej w terminie określonym w porozumieniu z Kierującym pracą. W takim przypadku, Recenzent przekazuje Dyplomantowi na piśmie zagadnienia do poprawienia oraz wyznacza termin przesłania poprawionej wersji pracy.
 9. Jeśli Recenzent ponownie negatywnie ocenił pracę licencjacką, KJD powołuje drugiego Recenzenta. W ocenie pracy uwzględniane są wówczas obie recenzje. Jeśli drugi Recenzent ocenił pracę negatywnie, nie może być ona podstawą ukończenia studiów.
 10. Ocena końcowa pracy licencjackiej jest średnią arytmetyczną ocen wystawionych przez Recenzenta oraz Kierującego i Współkierującego pracą.
 11. Praca licencjacka może być niedopuszczona do dalszego procedowania, pomimo pozytywnych recenzji Kierującego, Współkierującego pracą i Recenzenta, przez Przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej, jeśli praca nie spełnia wymogów formalnych stawianych pracom dyplomowym, o których mowa w § 4. W takim przypadku, Przewodniczący Komisji wycofuje pracę z systemu APD, wyznacza nowy termin egzaminu dyplomowego (nie wcześniej niż za 14 dni). Prosi Dyplomanta o usunięcie błędów, a Recenzenta i Kierującego oraz Współkierującego pracą prosi o ponowną ocenę poprawionej przez Dyplomanta pracy. Przewodniczący Komisji egzaminacyjnej sporządza notatkę opisującą przyczyny niedopuszczenia pracy do dalszego procedowania. Notatka jest jawna, zostaje przesłana do wiadomości Recenzenta, Kierującego i Współkierującego pracą oraz zarchiwizowana w Sekretariacie ds. studenckich UCBS.

§ 7

Termin udostępnienia studentom recenzji prac dyplomowych

1. Recenzje prac dyplomowych są udostępniane studentowi nie później niż na 3 dni kalendarzowe przed terminem egzaminu dyplomowego.
2. W przypadku niedotrzymania terminu, o którym mowa w ust. 1, KJD wyznacza nowy termin egzaminu licencjackiego, przypadający nie wcześniej niż 3 dni po udostępnieniu studentowi recenzji prac dyplomowych, z zastrzeżeniem §48 ust. 2 Regulaminu studiów.
3. Na pisemny wniosek studenta KJD może odstąpić od wyznaczenia nowego terminu egzaminu licencjackiego, o którym mowa w ust. 2.

II. Szczegółowe zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego

§ 8

Zasady tworzenia komisji egzaminacyjnej

1. Ogólne zasady tworzenia komisji egzaminacyjnej określa §49 ust. 1-3 Regulaminu studiów.
2. KJD może wyznaczyć nauczycieli akademickich do przewodniczenia komisjom egzaminacyjnym w danym roku akademickim i podać listę tych osób do publicznej wiadomości. Nie ogranicza to uprawnień KJD do wyznaczenia przewodniczącego komisji egzaminacyjnej spośród innych osób.
3. W uzasadnionych przypadkach KJD może powołać członków komisji egzaminacyjnej niepełniących funkcji przewodniczącego, Kierującego pracą lub recenzenta.
4. Przesłankę do wyznaczenia członków komisji egzaminacyjnej, o której mowa w ust. 3, mogą stanowić w szczególności:
 - 1) zaangażowanie w badania naukowe przedstawione w pracy licencjackiej osób innych niż Kierujący pracą,
 - 2) interdyscyplinarny charakter pracy licencjackiej,
 - 3) powtórne przystąpienie studenta do egzaminu licencjackiego.
5. Zadaniem przewodniczącego, Recenzenta i Kierującego pracą jest sformułowanie łącznie trzech pytań.

§ 9

Procedura przeprowadzenia egzaminu dyplomowego

1. Celem egzaminu dyplomowego jest ocena przekrojowej znajomości zagadnień związanych z kierunkiem studiów, ocena umiejętności komunikacji własnych osiągnięć naukowych, a także weryfikacja wiedzy związanej z tematyką pracy, w tym umiejętności odniesienia się do uwag recenzenta.
2. Egzamin licencjacki przeprowadzany jest w obecności wszystkich członków komisji egzaminacyjnej.
3. Egzamin licencjacki co do zasady odbywa się stacjonarnie. W szczególnych przypadkach może odbywać się zdalnie, przy użyciu platformy komunikacyjnej do wideokonferencji, pozwalającej Kierującemu pracą, recenzentowi lub członkowi komisji na zdalny udział w egzaminie, z bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku,
4. Egzamin licencjacki jest prowadzony przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, który udziela głosu członkom komisji egzaminacyjnej.
5. Egzamin licencjacki może być przeprowadzony w języku polskim lub angielskim na wniosek Dyplomanta.
6. W trakcie egzaminu dyplomowego (obrony) student przedstawia trwającą maksymalnie 10 minut prezentację swojej pracy dyplomowej oraz odpowiada

na dwa pytania egzaminacyjne. Pytania dotyczą: 1) zagadnień z zakresu pracy oraz 2) zagadnień z zakresu kierunku studiów.

- 1) Oceniając prezentację bierze się pod uwagę: sposób przedstawienia problemu badawczego, wykorzystanych w pracy metod i uzyskanych wyników, a także wartość dodaną wynikającą z pracy. Istotna jest przy tym klarowność, zwięzłość i kompletność wypowiedzi.
- 2) W odpowiedzi na pytanie dotyczące zagadnień z zakresu pracy weryfikuje się, czy student umie odnieść się do zarzutów postawionych w recenzji, ocenia się samodzielność przeprowadzonego badania oraz znajomość tematyki związanej bezpośrednio z pracą dyplomową.
- 3) W odpowiedzi udzielonej na pytanie z zakresu kierunków studiów weryfikuje się wiedzę ogólną w odniesieniu do wybranego przedmiotu lub wynikającą z połączenia kilku przedmiotów.
7. Podczas wypowiedzi studenta członkowie komisji mogą zadawać dodatkowe pytania, udzielać wskazówek oraz prosić o doprecyzowanie treści.
8. Po każdej części wypowiedzi studenta członkowie komisji mogą zadawać pytania oraz formułować uwagi do zaprezentowanych informacji.
9. Ustalenie oceny z egzaminu licencjackiego odbywa się bez obecności studenta.
10. O ocenie z egzaminu licencjackiego student informowany jest bezpośrednio po ustaleniu oceny.

§ 10

Zasady monitorowania procesu dyplomowania

1. Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej ma obowiązek zapoznania się z recenzjami pracy dyplomowej. W przypadku stwierdzenia uchybień w recenzjach lub rozbieżności w ocenach, sporządza notatkę. Notatka jest jawna, zostaje przesłana do wiadomości Kierującemu pracą i Recenzentowi. Notatki archiwizowane są w Sekretariacie ds. studenckich UCBS.
2. Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej ma obowiązek monitorowania terminowości sporządzania i udostępniania Dyplomantowi recenzji pracy dyplomowej. W przypadku recenzji sporządzanych w ostatnim dniu przed egzaminem dyplomowym, Przewodniczący sporządza notatkę. Notatki archiwizowane są w Sekretariacie ds. studenckich UCBS.
3. Nad poprawnością przebiegu egzaminu dyplomowego czuwa Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej. W przypadku odchyleń od procedury czy rozbieżności w ocenach odpowiedzi Dyplomanta, Przewodniczący sporządza notatkę informującą o swoich spostrzeżeniach, zarówno pozytywnych jak i negatywnych. Notatka podpisywana jest przez wszystkich członków Komisji egzaminacyjnej i archiwizowana w Sekretariacie ds. studenckich UCBS.